

Tiedote, julkaisuvapaa 19.10.2021

Maailmanlaajuinen TULE-toimintaviikko/ lasten ja nuorten tule-terveyden päivä 19.10.

Lasten ja nuorten moniammatillinen kivunhoito on tuloksellista, mutta se ei ole kaikkien saatavilla

Lasten ja nuorten pitkittynyt monipaikkakipu on jopa kolminkertaistunut viimeisten vuosikymmenien aikana. Mikäli potilas pääsee moniammatilliseen hoitoon, ennuste on hyvä. Hoitamatta jättäminen vaikuttaa koko perheeseen ja käy lopulta kalliimmaksi myös terveydenhuollolle.

Kouluterveyskyselyn mukaan joka neljäs nuori potee viikoittain niska-hartia-alueen kipuja. Päivittäin oireilevia on lähes 10 prosenttia. Toistuvista alaselkäkivuista raportoi joka viides 14-19-vuotias. Osalla kipuihin liittyy toimintakyvyn laskua sekä psyykkistä oireilua. Pahimmillaan lapsen tai nuoren pitkäaikainen kipu lamauttaa koko perheen arjen.

Toimintakykyä haittaava kipu on yleistynyt lapsilla ja nuorilla niin paljon, että **HUS:n Uuteen lastensairaalaan** on hiljattain perustettu suurlahjoituksen avulla **Kansallinen lasten ja nuorten kivunhoidon ja tutkimuksen osaamiskeskus**. Keskuksen **osaston ylläkkärinä** toimiva lääketieteen tohtori ja fysiatri **Minna Ståhl** kertoo, että potilaita ja konsultaatioita on tullut läheltä ja kaukaa. Keskuksen ehdottomat valttikortit ovat erityisesti kivunhoitoon perehtynyt moniammatillinen tiimi ja perhekeskeinen hoito-ote.

Ståhl sanoo, että lasten ja nuorten kivun pitkittymisen riskitekijät tulisi tunnistaa nykyistä paremmin jo kouluterveydenhuollossa. Riskitekijöihin olisi myös puututtava varhain, työ ei voi jäädä vain tunnistamisen tasolle. Yllättävän suuri osa potilaistamme on esimerkiksi kokenut pitkäaikaista koulukiusaamista. Tällaiseen puuttumisessa tarvittaisiin jämäkkää kouluterveydenhuollon, koulun ja kodin välistä yhteistyötä.

Kipu on aina todellista ja sitä pitää hoitaa, vaikka tutkimuksissa ei todettaisi poikkeavaa

Lasten ja nuorten osalta kivunhoidon ennuste on hyvä, mikäli potilas pääsee moniammatillisen hoidon ja kuntoutuksen piiriin. Ideaalilanteessa Suomessa pystyttäisiin tulevaisuudessa tarjoamaan laadukasta kivunhoitoa kaikille ja aina lähellä omaa paikkakuntaa.

”Tietenkin terveydenhuollossa tulee poissulkea mahdolliset sairaudet pitkittyneen kivun taustalla. Mutta jos mitään ei löydy, terveydenhuollossa ei pitäisi nostaa käsiä pystyyn ja lähettää potilasta kotiin pärjäämään yksin. Kipu on nimittäin potilaalle yhtä vaikeaa ja invalidisoivaa, vaikkei tutkimuksissa poikkeavaa löydetäisikään. Tällöin kyse on useimmiten kipua viestivän ja säätelelevän hermoverkoston toimintahäiriöstä, jota tulee hoitaa biopsykososiaalisen hoitomallin mukaisesti”, Ståhl kertoo.

Nuorten hyvä kivunhoito maksaa vähemmän kuin hoitamatta jättäminen

Tuki- ja liikuntaelinliitto Tule ry:n toiminnanjohtaja Marja Kinnunen kertoo keskuksen olevan iso askel parempaan myös kansanterveyden edistäjän näkökulmasta. Keskuksen toiminta nimittäin säästää tulevaisuuden murheilta. ”Tiedämme tutkimuksista, että hoitamatta jäänyt jo nuorella iällä kroonistunut kipu vaikuttaa aikuisen työ- ja toimintakykyyn sekä terveydenhuollon palveluiden käyttöön ikävällä tavalla.

Lisäksi pelkästään tule-ongelmien on arveltu maksavan vuosittain pelkästään työnantajille 1,5 miljardia euroa. Toivonkin, että kivunhoidon ammattilaisten hätähuudot kuullaan ja keskuksia saadaan lisää.”

Kipupotilaiden suhteen olisi tärkeää saada hoito käynnistymään mahdollisimman varhain. Tärkeintä olisi tehdä asennemuutos siihen, miten kipuun ylipäätään suhtaudutaan. Kipu olisi aina osattava ottaa vakavasti, vaikka sille ei olisi tarjolla heti helppoa fyysistä selitystä.

Lisätietoa:

- *HUS kansallinen lasten ja nuorten kivunhoidon ja tutkimuksen osaamiskeskus tuottaa tulevaisuudessa ajankohtaista ja digitaalista materiaalia kivunhoidosta niin ammattilaisille kuin lapsille ja nuorille sekä heidän perheilleen. <https://www.hus.fi/potilaalle/sairaalat-ja-toimipisteet/uusi-lastensairaala/lasten-kipukeskus>*
- *Tule ry:n TuleAvuksi! Podcast: ”Mikä auttaa lasten ja nuorten pitkittyneeseen kipuun?” <https://bit.ly/3oFwjHr>*
- *Suomen kivuntutkimusyhdistyksen lasten ja nuorten kiputoimikunta järjestää verkostoitumistapahtumia ja koulutusta: <https://www.skty.org/koulutus/>*